

29 Ἀπριλίου 2018.

Εἰς τήν Κυριακήν τοῦ Παραλύτου.

Ἰω. 5, 1 - 15

«Ἄνθρωπον οὐκ ἔχω...» (Ἰω. 5, 7).

Μέ τόν πλέον ἀπόλυτο καί ἀδυσώπητο τρόπο θέτει σήμερα ὁ παράλυτος ἓνα πολύ μεγάλο καί δύσκολο θέμα, τό θέμα τῆς μοναξιάς. Ἡ μοναξιά ἔχει ἀπασχολήσει τούς ἀνθρώπους ὅλων τῶν ἐποχῶν. Φοβᾶται τή μοναξιά ὁ ἄνθρωπος, τήν ταυτίζει μέ τή δυστυχία καί προσπαθεῖ μέ κάθε τρόπο νά τήν ἀποφύγει. Τή μελετάει μέσα ἀπό πολλά πρίσματα, ὅπως αὐτό τῆς κοινωνιολογίας, τῆς ψυχολογίας, τῆς σωματικῆς παθολογίας καί ἄλλα. Προσπαθεῖ νά βρεῖ τίς αἰτίες της, γιά νά τίς διορθώσει καί νά μή βιώνει αὐτή τή δυσάρεστη γιά ὅλους κατάσταση τῆς μοναξιάς.

Ὁ παράλυτος μᾶς δίνει σήμερα τήν ἀφορμή νά μελετήσουμε τή μοναξιά μέσα ἀπό τό πρίσμα τῆς πίστεως καί τῆς θεολογίας. Βλέποντας, λοιπόν, αὐτό τό ζήτημα μέσα ἀπό τήν προοπτική τοῦ Εὐαγγελίου θά λέγαμε ὅτι ἡ μοναξιά εἶναι ἓνα πρόβλημα καθα-

ρά πνευματικό. Πνευματικά είναι τὰ αίτια τῆς μοναξιᾶς καί πνευματική είναι καί ἡ λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος.

Ἐξ ἀπόψεως λοιπόν πνευματικῆς ἡ μοναξιά ὀφείλεται σέ τρεῖς κυρίως λόγους. Πρῶτον, στήν ἀποξένωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τό Θεό. Δεύτερον, στήν ἀποξένωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τό συνάνθρωπό του καί τρίτον, στήν ἀποξένωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τόν ἴδιο τόν ἑαυτό του.

Κατ' ἀρχήν εἶναι μία δυσάρεστη ἀλήθεια ὅτι ὁ ἀνθρωπος, καί μάλιστα ὁ σύγχρονος ἀνθρωπος, ἄφησε τό Θεό στόν οὐρανό. Ἀπομάκρυνε τό Θεό ἀπό τή δική του πραγματικότητα. Τόν τοποθέτησε μέσα στά σύννεφα. Τοῦ ἔβαλε καί μία συγκεκριμένη ἡλικία πολλῶν αἰώνων καί Τόν ἄφησε ἐκεῖ ψηλά νά ἀπολαμβάνει τὰ γηρατεία Του. Ὁ ἀνθρωπος πίστεψε ὅτι μέσ' ἀπό τὰ πολλά ἐπιτεύγματά του δέν ἔχει ἀνάγκη πλέον τό Θεό. Μπορεῖ νά τὰ καταφέρει μόνος του. Θεώρησε ὅτι ὁ ἴδιος εἶναι τώρα πιά ἕνας μικρός θεός, πού κρατάει στά χέρια του τή φύση ὀλόκληρη καί τή γνώση καί τή δύναμη νά διαχειρίζεται τήν πορεία τή δική του καί τῶν συνανθρώπων

του. Μετά, όμως, από αυτή την αποξένωση από τό Θεό έρχεται πάντοτε ή μοναξιά, διότι ή ψυχή του ανθρώπου δέν γεμίζει από τά υποκατάστατα του Θεού. Είναι αλήθεια ότι ο σύγχρονος άνθρωπος προσπάθησε νά βρεϊ πολλά τέτοια υποκατάστατα. Τή χαρά τής παρουσίας του Θεού προσπαθει νά τήν αντικαταστήσει μέ τήν εφήμερη χαρά τής ατέλειωτης διασκέδασης. Τό ποτό, τά ναρκωτικά, τά όλονύκτια γλέντια, τά φαιδρά και πρόστυχα αναγνώσματα, ή μουσική σέ τρελούς και φρενήρεις ρυθμούς, ή ήδονή του άφθονου και άψογου φαγητού, ή μονήρης προσοχή στά άξεσουάρ και στό ντύσιμο δείχνουν αυτή τή δίψα του ανθρώπου για Θεό. Μία δίψα που δέν τήν ικανοποιεί μέ τήν παρουσία του αληθινού Θεού, αλλά προσπαθει νά τήν ικανοποιήσει μέ όλ' αυτά τά υποκατάστατα του Θεού. Έπειδή όμως ή ψυχή μένει άδεια και διψασμένη, γεννιέται μέσα της τό φρικτό αίσθημα τής μοναξιάς. Αυτή ή εμπειρία τής μοναξιάς γεμίζει τήν ανθρώπινη ψυχή μέ θλίψη. Όσο ο άνθρωπος μένει μακριά από τό Θεό, τόσο αυξάνει και ή μοναξιά του. Όσο αυξάνει ή μοναξιά του, τόσο προσπαθει νά τήν αποφύγει δοκιμάζοντας άλλα

φεύτικα ὑποκατάστατα, μέ ἀποτέλεσμα νά πέφτει ὄλο καί πιό χαμηλά καί ὄχι λίγες φορές νά φτάνει στά ὅρια τῆς καταθλίψεως καί τῆς ἀπελπισίας.

Τό δεύτερο μεγάλο πνευματικό αἷτιο τῆς μοναξιᾶς εἶναι ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τό συνάνθρωπό του. Σήμερα οἱ ἄνθρωποι οἰκοδομοῦν μεταξύ τους σχέσεις συμφέροντος. Τό πολύπλοκο κοινωνικό σύστημα, μέσα στό ὁποῖο μεγαλώνει ὁ ἄνθρωπος, διαθέτει ἀμέτρητους ἀνούσιους κανόνες, στούς ὁποίους μαθαίνει νά προσαρμόζεται αὐτός καί τά παιδιά του. Καλλιεργεῖται ἔτσι μία ἐπίπλαστη κοινωνικότητα. Αὐτή ἡ κοινωνικοποίηση οὐσιαστικά εἶναι γεμάτη ψέμα καί ὑποκρισία. Οἱ ἄνθρωποι σήμερα δέν ἀγαποῦν αὐτούς πού θέλουν. Περισσότερο ἀπό ἄλλες ἐποχές σήμερα οἱ ἄνθρωποι ἀγαποῦν αὐτούς πού πρέπει. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἔχει σηκώσει τεράστια τείχη γύρω του καί ἔχει περιχαρακωθεῖ στόν ἑαυτό του. Δέν ἐπικοινωνεῖ μέ τούς ἄλλους, δέν κάνει διάλογο, δέν ξέρει νά ἀκούει. Ὁ ἀνθρώπινος ἐγωισμός ἔχει κάνει τούς ἀνθρώπους ἀνάπηρους στό νά δίνουν.

Ποτέ οί άνθρωποι δέν κατοίκησαν τόσο κοντά ὅσο στίς ἡμέρες μας καί ποτέ δέν ἔνωσαν τόσο μακριά ὁ ἓνας ἀπό τόν ἄλλον ὅσο σήμερα. Οί σύγχρονες πολυπληθεῖς πολιτεῖες μοιάζουν μέ ἀπέραντες ἐρήμους. Ἐρήμους, στίς ὁποῖες ὁ καθένας πορεύεται μόνος του, καί μάλιστα μέ ἐλάχιστες ἐλπίδες νά βρεῖ κάποια ὄαση ἀνθρωπιᾶς καί ἐπικοινωνίας. Εἶναι τραγική ἡ αἴσθηση τῆς μοναξιᾶς, ὅταν συναγελαζόμαστε ὅλοι μαζί καί ὅμως νιώθουμε μόνοι. Εἶναι τραγικό νά ἐπιβιβαζόμαστε στόν ἴδιο ἀνεγκυστήρα καί νά μὴν ἀνταλλάσσουμε μεταξύ μας οὔτε ἓνα χαιρετισμό. Εἶναι τραγικό νά στοιβαζόμαστε στά ἴδια μαζικά μέσα μεταφορᾶς καί ὅμως νά ταξιδεύουμε μόνοι. Εἶναι τραγικό νά τά κάνουμε ὅλα μαζικά καί τίποτε νά μὴ γίνεται προσωπικά. Μαζικά ἐνημερωνόμαστε, μαζικά τρώμε, μαζικά διασκεδάζουμε καί ὅμως μέσα στή μάζα παραμένουμε τραγικές μονάδες.

Τό τρίτο πνευματικό αἶτιο τῆς μοναξιᾶς εἶναι ἡ ἀποξένωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τόν ἑαυτό του. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος φοβᾶται νά μείνει μόνος μέ τόν ἑαυτό του. Βάζει μουσική ἢ βάζει τήν τηλεόραση νά

παίζουν, όταν παραμένει μόνος στό σπίτι, και μάλιστα χωρίς νά τά προσέχει. Θέλει νά ακούγεται κάτι, γιατί φοβᾶται τή σιωπή. Ἡ σιωπή θά τόν ὀδηγήσει σ' ἕνα διάλογο μέ τόν ἑαυτό του. Αὐτό τό διάλογο δέν τόν ἐπιθυμεῖ, ἐπειδή ὁ ἑαυτός του εἶναι ὁ μέγας ἄγνωστος. Στήν ἐποχή μας οἱ ἄνθρωποι ἔμαθαν νά συμπεριφέρονται ἀντίθετα πρός τίς ἐπιταγές τῆς συνειδήσεώς τους. Βολεύτηκαν μέσα στήν ἁμαρτία. Βάφτισαν τό ἀνήθικο ὡς σωστό καί φυσιολογικό καί τό ἠθικό ὡς ἀδυναμία ἢ ὡς ἀνοησία. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ξεπέρασε σέ πολλά θέματα τά ὅρια τῆς φύσεώς του. Ζεῖ πάρα πολλές φορές μέσα σέ μία διαρκή σύγκρουση μέ τά γνωρίσματα τοῦ χαρακτήρα του καί σέ μία ἀντιπαλότητα μέ τή συνείδησή του. Ἀκολουθεῖ τυφλά τίς ἐπιθυμίες του καί καταπνίγει τή λογική του ἢ ὑποτάσσεται στούς κανόνες τῆς λογικῆς καί λησμονεῖ τά συναισθήματά του. Ἀποξενώνεται ἀπό τόν ἑαυτό του καί αἰσθάνεται μόνος. Κινεῖται μέσα σέ μία ἐξωστρέφεια χωρίς οὐσία ἢ σέ μία θολή ἐσωστρέφεια χωρίς χαρά. Δέν θέλει νά γνωρίσει τόν ἑαυτό του, διότι φοβᾶται πώς, ἂν τόν γνωρίσει, θά συγκρουσθεῖ μαζί του. Ἔχει μά-

θει ὁ ἄνθρωπος σήμερα νά ἀπωθεῖ στό ὑποσυνείδητό του ὅ,τι τόν ἐνοχλεῖ. Ὁ μεγαλύτερος ἄγνωστος τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου εἶναι ὁ ἑαυτός του. Αὐτή ἡ μοναξιά ἔχει ὀλέθρια ἀποτελέσματα, ὅταν τό ὑποσυνείδητο γεμίσει καί ἀρχίσει νά βγάζει στήν ἐπιφάνεια ὅλα ἐκεῖνα πού γιά πολλά χρόνια ὁ ἄνθρωπος προσπαθοῦσε νά ἀποφύγει ἢ νά ξεχάσει.

Ἡ λύση καί ἡ ὑπέρβαση τῆς μοναξιᾶς εἶναι πνευματική, ὅπως πνευματικά εἶναι καί τά γενεσιουργά αἰτία της. Ἡ λύση τῆς μοναξιᾶς βρίσκεται στόν πνευματικό ἀγώνα πού ἔχει νά καταβάλει ὁ ἄνθρωπος, γιά νά ἐνωθεῖ μέ τό Θεό, γιά νά διατηρεῖ τήν ἐπαφή του μέ τό συνάνθρωπό του μέσα στά πλαίσια τῆς πραγματικῆς ἀγάπης καί γιά νά προχωρήσει σέ σχέση μέ τόν ἑαυτό του σέ μία γενναία προσπάθεια αὐτογνωσίας. Μέ τό Θεό θά ἐνωθεῖ διά τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας μας. Δέν ὑπάρχει ἄλλη οὐσιαστική ἔνωση μέ τό Θεό. Ἡ συνειδητή συμμετοχή στά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μέ ἐπίγνωση, ταπείνωση καί μετάνοια ἀνοίγει τά παράθυρα τῆς ψυχῆς, γιά νά φωτίσει ὁ Θεός μέ τήν παρουσία Του τό περιεχόμενό της. Μέ τό συνάνθρωπο

θά ένωθει, όταν δραπετεύσει από τόν έγωισμό του και μάθει περισσότερο νά δίνει παρά νά παίρνει. Ή μοναξιά διαλύεται, όταν θυσιαζόμαστε για τόν άλλον και δέν περιμένουμε τίποτα ως ανταπόδοση. Μέ τόν έαυτό του θά έπικοινωνήσει, όταν αγαπήσει τήν ήσυχία και στραφεί προς τόν έσωτερικό του κόσμο. Όταν παραδεχθεί τά λάθη του και έπωμισθει τίς ευθύνες του για τά σφάλματά του, τότε θά συμφιλιωθεί μέ τόν έαυτό του, θά ισορροπήσει έσωτερικά, θά γνωρίσει τίς αδυναμίες του και θά μάθει νά τίς πολεμάει. Όσο πιό συχνά έπαναλαμβάνει αύτή τήν κίνηση τής αύτογνωσίας, τόσο πιό πολύ θά απαλλάσσεται από τή μοναξιά του.

« Άνθρωπον οὐκ έχω», φωνάζει σήμερα ό παράλυτος και θέτει τό θέμα τής μοναξιάς. Ή αίτία τοῦ προβλήματος είναι κατά βάση πνευματική και οὐσιαστική αίτία τοῦ προβλήματος τής μοναξιάς είναι ή άμαρτία. Ή λύση τοῦ προβλήματος είναι και αύτή πνευματική και βεβαίως λύση τοῦ προβλήματος είναι ή απαλλαγή μας από τήν άμαρτία. Άς αντισταθοῦμε στην άμαρτία, για νά λυτρωθοῦμε από

τή μοναξιά μας και νά βιώσουμε τή χαρά τοῦ Παραδείσου, πού ἔχει ἐτοιμάσει ὁ Θεός γιά ὅσους Τόν ἀγαποῦν. Μία χαρά πού ξεκινάει ἀπό τώρα καί δέν τελειώνει ποτέ. Ἀμήν.